

PAOLO
COGNETTI
Cei opt munți

Traducere din limba italiană
de Cerasela Barbone

POLIROM
2019

CUPRINS

Partea întâi. Muntele copilăriei.....	17
Partea a doua. Casa reconcilierii.....	95
Partea a treia. Iarna unui prieten.....	159

Nici ferma unchiului său nu era într-o stare prea bună: cînd am trecut pe acolo, am văzut că acoperișul unei colibe se indoise împingînd în afară zidul pe care se sprijineau birnele. Îți dădeai seama dintr-o privire că ar fi fost de-ajuns o ninsoare zdravănă ca să-i dea lovitura de grație. Cada de baie răsturnată ruginea afară din grajd, iar ușile erau scoase din țîțini și lăsate de izbeliște lîngă ziduri. Exact ca în profetia lui Luigi Guglielmina, primele zădărnici se iveau pretutindeni pe pășuni. Cine știe de cîți ani avuseseră nevoie și cine știe ce i se întimplase unchiului. Aș fi vrut să-l întreb pe Bruno, dar el nu s-a oprit, așa că am trecut de fermă și am continuat fără să scoatem o vorbă.

Dincolo de colibe inundația produsese paguba cea mai mare. În sus, unde altădată vacile urcau în toiul anotimpului, ploaia luase o bucată întreagă de munte. Alunecarea de teren tirise după ea copaci și bolovani, un talmeș-balmeș de materiale instabile care și după patru ani ceda sub picioare. Bruno tăcea în continuare. Mergea în față afundîndu-se cu bocancii în noroi, sărînd de pe un bolovan pe altul sau pășind în echilibru pe trunchiurile căzute, și nu întorcea capul. Trebuia să alerg ca să mă țin după el. Pînă cînd alunecarea de teren a rămas în urmă, pădurea ne-a primit înapoi și el și-a regăsit în sfîrșit cuvintele.

— Pe aici treceau puțini oameni și înainte, a spus. Acum că nu mai există cărare, cred că nu mai trec decît eu.

— Și vii des?

— Da, seara.

— Seara?

— Cînd am chef să fac o plimbare după muncă. Iau cu mine lanterna frontală în caz că mă prinde cumva întunericul.

— Păi, unii se duc la bar.

— M-am dus și la bar. Acum am terminat cu barul, mi-e mai bine în pădure.

Apoi am pus întrebarea interzisă, cea pe care n-o puteai pune la drum cu tatăl meu:

— Mai e mult?

— Nu, nu. Doar că în curînd dăm de zăpadă.

O remarcasem deja la umbra stîncilor: zăpadă veche peste care plouase și care se transforma în mocirlă. Dar mai sus, cînd am ridicat capul, am văzut că pata grohotișurile și umplea pe suprafețe întinse văile Grenonului. Pe toată partea nordică era încă iarnă. Zăpada lua formele muntelui ca negativul unui film, în care negrul stîncilor se încălzea la soare și albul zăpezii supraviețuia în zonele de umbră: la asta mă gîndeam cînd am ajuns la lac. La fel ca prima dată, s-a dezvăluit privirii mele pe neașteptate.

— Îți amintești de locul asta? a zis Bruno.

— Ei, da.

— Nu e ca vara, ă?

— Nu.

Lacul nostru, în aprilie, era încă acoperit cu un strat de gheață, de un alb opac brăzdat de fisuri albastre, precum cele care se formează pe porțelan. În crăpături nu se putea desluși o logică geometrică, nici frînturi clare. Ici și colo straturile se ridicaseră împinse de apă și de-a lungul malurilor, la soare, se observau deja primele nuanțe mai închise la culoare, începutul verii.

Dar cînd te uitați de jur împrejurul albiei, ți se părea că vezi două anotimpuri. Aici grohotișurile, desişurile de ienupăr și rododendron, rarii arbuști de zadă; dincolo pădurea și zăpada. Dîra unei avalanșe cobora de acolo pe Grenon și ajungea la lac. Bruno s-a îndreptat

chiar în direcția aceea: am părăsit malul și am început să urcăm povârnișul pe zăpadă, o crustă înghețată care aproape mereu rezista sub picioarele noastre pentru ca, din cînd în cînd, să cedeze brusc. Iar cînd ceda, ne afundam pînă la coapsă. Fiecare pas greșit ne costa o istovitoare revenire la suprafață și a fost nevoie de o jumătate de oră de marș din asta șonticăit înainte ca Bruno să îngăduie o oprire: a găsit un zid scund din pietre care ieșea din zăpadă, s-a urcat pe el și și-a scuturat bocancii lovindu-i unul de altul. Eu, în schimb, m-a așezat fără să-mi pese de picioarele ude. Nu mai puteam. Aveam un chef teribil să mă întorc în fața sobei, să mănînc și să dorm.

— Am ajuns, a zis.

— Unde?

— Cum unde? La tine acasă.

Abia atunci am privit în jur. Deși zăpada modifica formele, îți dădeai seama că, acolo unde eram, povârnișul alcătua un fel de terasă împădurită. Un perete de stîncă netedă, înaltă, neobișnuit de albă, cădea de sus peste acest plai care dădea spre lac. Din zăpadă se iveau resturile a trei ziduri fără mortar, dintre care unul era cel pe care stăteam, toate făcute din aceeași rocă albă. Două ziduri scurte și unul lung în față, patru pe șapte, cum spunea harta mea cadastrală: al patrulea zid era peretele însuși, care furnizase materialul și le susținea pe celelalte trei. Nu mai rămăsese nici urmă din acoperișul prăbușit. Dar înăuntrul ruinelor, în mijlocul zăpezii, apucase să crească un mic zîmbru, care-și croise drum printre dărîmături și acum atingea înălțimea zidurilor. Iată moștenirea mea: un perete de stîncă, zăpadă, o grămadă de pietre de rîu, un pin.

— Cînd ne-am nimerit pe-aici, era septembrie, a zis Bruno. Tatăl tău a zis imediat: asta e. Văzuserăm multe, îl însoțeam de puțină vreme în căutările sale, dar asta i-a plăcut la prima vedere.

— Asta s-a întîmplat anul trecut?

— Nu, nu. Sînt deja trei ani de-atunci. Apoi a trebuit să-i gădesc pe proprietari și să-i conving. Aici nimeni nu vinde niciodată nimic. E-n regulă să păstrezi o ruină toată viața, dar nu e-n regulă s-o dai altcuiva pentru a face ceva cu ea.

— Și el ce voia să facă?

— Păi, o casă.

— O casă?

— Desigur.

— Tata a detestat întotdeauna casele.

— Ei, se vede treaba că se răzgîndise.

Între timp a început să plouă: am simțit o picătură pe dosul mîinii și am văzut că era apă amestecată cu zăpadă. Chiar și cerul părea că nu se hotărăște între iarnă și primăvară. Norii ascundeau privirii munții și făceau ca lucrurile să pară lipsite de volum, dar și într-o dimineată ca asta reușeam să surprind frumusețea aceluia loc. O frumusețe mohorîtă, aspră, care nu inspira pace, ci mai degrabă energie și un pic de angoasă. Frumusețea opusului.

— Locul ăsta are un nume? am întrebat.

— Cred că da. După mama, odată i se spunea *barma drola*. Ea nu se înșală cînd vine vorba de lucrurile astea, ține minte toate numele.

— *Barma* e stîncă aia de-acolo?

— Întocmai.

— Și *drola*?

— Înseamnă ciudată.

— Ciudată pentru că e așa de albă?

— Cred că da.

— Stîncea ciudată, am spus ca să aud cum sună.

Am rămas aşczat un pic acolo să privesc în jur și să reflectez la sensul acelei moșteniri. Tata, tocmai el, care fugise de case o viață întreagă, nutrise dorința de a construi una acolo sus. Nu reușise să și-o îndeplinească. Dar luînd în calcul eventualitatea că o să moară, se gîndise să-mi lase acel loc. Cine știe ce voia de la mine.

— Eu sînt pregătit pentru la vară, a zis Bruno.

— Pregătit pentru ce?

— Păi, să m-apuc de muncă, nu?

Și pentru că nu înțelegeam, mi-a explicat:

— Tatăl tău a făcut proiectul, după cum și-a dorit. Și m-a pus să promit c-o să i-o construiesc. Stătea chiar acolo unde ești tu acum cînd mi-a cerut asta.

Nu se mai terminau revelațiile în zilele alea. Harta cărărilor, roșul și verdele care însoțeau negrul: m-am gîndit că Bruno avea să-mi spună multe alte povești. În privința casei, dacă tata dispusese totul în felul acela, nu vedeam motive să mă opun voinței lui, în afară de unul.

— Dar eu n-am deloc bani, am spus.

Cu cei pe care-i promisem îmi reglasem finanțele aflate într-o situație dezastruoasă. Mai rămîneau puțini, insuficienți pentru a construi o casă, și nici n-aveam chef să-i folosesc în acel scop. Aveam o listă lungă de vechi dorințe de împlinit.

Bruno a dat din cap. Se așteptase la obiecție. A spus:

— E de-ajuns să cumpărăm materialul. Și cred că putem economisi mult și în privința acestuia.

— Bun, dar pe tine cine te plătește?

— Nu-ți face griji pentru mine. Asta nu-i deloc o muncă pentru care să fii plătit.

Nu mi-a explicat ce voia să spună și, când mă pregăteam să-l întreb, a adăugat:

— În schimb, o mână de ajutor sigur mi-ar fi de folos. Cu un salahor aş putea termina în trei-patru luni. Ce zici, ai chef?

La cîmpie aş fi început să rîd. I-aş fi răspuns că nu ştiam să fac nimic și că nu i-aş fi fost de nici un ajutor. Dar stăteam pe un zid în mijlocul zăpezii, în fața unui lac înghețat la două mii de metri înălțime. Începuse să mă încerce un sentiment al inevitabilului: din motive pe care nu le cunoșteam, acolo voia să mă ducă tatăl meu, pe platul ala lovit de avalanșe, sub stîncă aceea ciudată, să muncesc la ruina aceea împreună cu bărbatul acela. Și mi-am zis: bine, tată, propune-mi încă o enigmă, să vedem ce mi-ai pregătit. Să vedem ce e nou de învățat.

— Trei-patru luni? am întrebat.

— Păi, da. E o casă foarte simplă.

— Și cînd vrei să începi?

— Imediat cum se topește zăpada, a răspuns Bruno.

Apoi a sărit jos de pe zid și a început să-mi explice cum avea de gînd să facă.